

VOCABULARIO DE HISTORIA DE ESPAÑA

TEMAS 16/17 A SEGUNDA REPÚBLICA

Bienio Negro: Segundo período da Segunda República comprendido entre novembro de 1933 e febreiro de 1936. Foi cualificado así (e tamén como *rectificador* e *contrarreformista*) polas esquerdas debido ás medidas revisionistas e conservadoras tomadas polos gobernos de dereitas radical-cedistas, que paralizaron moitas das leis reformistas do primeiro bienio republicano (lexislación laboral e social, reforma agraria, política relixiosa, etc.) e exerceron unha dura represión sobre os participantes na revolución de outubro de 1934.

CEDA: Siglas da *Confederación Española de Dereitas Autónomas*, unha coalición de partidos conservadores e católicos fundada en 1933 por José María Gil Robles. Definíase como contrarrevolucionaria e antimarxista, defensora da relixión, a familia e a propiedade, e esixía a revisión da Constitución de 1931 para adecuala aos principios cristiás. Mobilizou ás masas católicas do país, expresou de modo ambiguo o seu acatamento ao sistema e non se pronunciou sobre a forma de goberno (república ou monarquía). Formou parte do Goberno da Segunda República, en coalición co Partido Radical, entre 1934 e 1935.

FAI: Siglas da *Federación Anarquista Ibérica*, organización heteroxénea de grupos anarquistas partidarios da insurrección revolucionaria xurdida clandestinamente en 1927 durante a ditadura de Primo de Rivera. Buscou controlar, dirixir e orientar ao sindicato da C.N.T. cara a fins anarquistas radicais, defendendo a implantación do comunismo libertario, contra os que buscaban a consolidación dun sindicato forte (anarcosindicalistas). Estaba organizada en pequenos grupos revolucionarios radicais de activistas anarquistas. A F.A.I. logrou impoñerse dentro da C.N.T. durante a II República, chegando a ter numerosos seguidores, cunha postura de "guerra aberta contra o Estado" que debilitou ao réxime republicano. Durante a Guerra Civil conseguiu gran poder e era partidaria de compatibilizar a guerra coa revolución.

Fronte Popular: Coalición electoral, aínda que non de goberno, creada en xaneiro de 1936 polos principais partidos obreiros (socialistas e comunistas) e republicanos de esquerda. Defendían un programa moderado baseado nunha amnistía xeral para os encarcerados polos sucesos de outubro de 1934 e a recuperación da política reformista do primeiro bienio. Tras vencer nas eleccións de febreiro de 1936, serviu de apoio á política reformista desenvolvida polos gobernos formados por republicanos de esquerda encabezados por Azaña e Casares Quiroga.

Pacto de San Sebastián: Acordo ao que chegaron, en agosto de 1930 en San Sebastián, diversas personalidades representativas de partidos republicanos de diferentes tendencias, catalanistas e socialistas polo que se comprometían a dar unha alternativa de goberno á monarquía, sumida no desprestixio tras apoiar á Ditadura de Primo de Rivera. Tiñan como obxectivo fundamental establecer unha república democrática, cunha nova constitución e liberdades políticas e relixiosas, e recoñecer a autonomía de Cataluña, Galicia e as provincias vascas. Ademais, formaron un comité revolucionario para coordinar unha sublevación co fin de derrocar á monarquía de Alfonso XIII.

Sanjurjada: Intento fracasado de golpe de Estado encabezado polo xeneral Sanjurjo o 10 de agosto de 1932 en Sevilla contra a Segunda República que contaba co apoio dalgúns militares, monárquicos e latifundistas andaluces. Controlado polo Goberno, os seus participantes foron detidos e condenados. Como reacción, republicanos e socialistas aproximaron as súas posicións, o que permitiu a aprobación do Estatuto de Autonomía de Cataluña e a Lei de Reforma Agraria que intentaban impedir os golpistas.

VOCABULARIO DE HISTORIA DE ESPAÑA

TEMA 18 A GUERRA CIVIL

Brigadas Internacionais: Unidades militares de voluntarios estranxeiros que participaron na Guerra Civil española apoiando á Segunda República. Estaban formadas por traballadores e intelectuais de ideoloxía progresista, procedentes de máis de 50 países de Europa e América, organizados a través dos partidos de esquerda socialistas e comunistas dos seus respectivos países. Os brigadistas acudiron a España movidos por un sentimento de solidariedade en defensa da causa republicana fronte á ameaza internacional do fascismo. A súa actuación foi destacada na defensa de Madrid e na batalla de Teruel. Foron retiradas en outubro de 1938 pola presión internacional.

F.A.I: Siglas da *Federación Anarquista Ibérica*, organización heteroxénea de grupos anarquistas partidarios da insurrección revolucionaria xurdida clandestinamente en 1927 durante a ditadura de Primo de Rivera. Buscou controlar, dirixir e orientar ao sindicato da C.N.T. cara a fins anarquistas radicais, defendendo a implantación do comunismo libertario, contra os que buscaban a consolidación dun sindicato forte (anarcosindicalistas). A F.A.I logrou impoñerse dentro da C.N.T. durante a II República, chegando a ter numerosos seguidores cunha postura de "*guerra aberta contra o Estado*" que debilitou ao réxime republicano. Durante a Guerra Civil conseguiu gran poder e era partidaria de compatibilizar a guerra coa revolución.

FET das XONS: Siglas de *Falanxe Española Tradicionalista e das Xuntas de Ofensiva Nacional Sindicalista*, a organización política creada por Franco en 1937 mediante o *Decreto de Unificación* que fusionaba o movemento tradicionalista carlista coas formacións fascistas de Falanxe Española e das XONS baixo a xefatura suprema de Franco. O seu programa baseouse nos principios da Falanxe. O novo partido adoptou o saúdo fascista do brazo en alto, o uniforme de camisa azul dos falanxistas e a boina vermella dos requetés carlistas. Foi a única formación política autorizada durante o franquismo, sendo coñecida como Movemento Nacional.

Lexión Cóndor: Denominación da forza de intervención alemá, fundamentalmente aérea, coa que o III Reich de Hitler apoiou ao bando sublevado franquista durante a Guerra Civil española. Foi clave e responsable de numerosos ataques a posicións republicanas e sobre a poboación civil, destacando os bombardeos de Madrid, Guernica e Barcelona.